

IMAS 09.11

چاپ اول، یک سپتامبر 2007 میلادی

(متمم 3 ، ژوئن 2013 میلادی)

پاکسازی منطقه نبرد

United Nations mine action service (UNMAS)
300 Madison Avenue, M11023,
New York, NY 10017
USA

تلفن: ۱۸۷۵ ۹۶۳ (۱ ۲۱۲)

فکس: ۲۴۹۸ ۹۶۳ (۱ ۲۱۲)

اخطاریه

این سند از تاریخ مندرج بر روی جلد معتبر است. از آنجایی که استانداردهای بین المللی عملیات مین (IMAS) مرتباً بررسی و بروز رسانی می شوند، کاربران می بایست برای آگاهی از آخرین وضعیت آنها با مراجعه به وب سایت ذیل

<http://www.mineactionstandards.org>

و یا وب سایت UNMAS به آدرس <http://mineaction.org> اطلاع حاصل نمایند.

حقوق انحصاری

این سند یک استاندارد بین المللی عملیات مین، متعلق به سازمان ملل متحد بوده و حق چاپ آن برای این سازمان محفوظ است. هرگونه برداشت، تجدید چاپ، ذخیره و انتشار آن به هر شکل یا با هر وسیله ای یا به هر دلیلی بدون مجوز کتبی از دایره عملیات سازمان ملل (که نماینده این سازمان بوده) ممنوع می باشد. فروش این سند ممنوع است.

United Nations mine action service (UNMAS)

300 Madison Avenue, M11023,

New York, NY 10017

USA

تلفن: (1 212) 963 1875

فکس: (1 212) 963 2498

تمامی حقوق محفوظ است. ©UNMAS 2012

فهرست

مقدمه

معرفی

پاکسازی منطقه نبرد

1. محدوده الزامات
 2. اسناد و مدارک
 3. اصطلاحات، تعاریف و کلمات اختصار
 4. کلیات BAC
 5. الزامات BAC
 - 5.1 مناطقی که باید پاکسازی شوند
 - 5.2 کیفیت پاکسازی
 - 5.3 عمق پاکسازی
 - 5.4 تجهیزات کشف و شناسایی
 6. ایمنی
 7. گزارش دادن و ثبت کردن
 8. مسئولیتها و تعهدات
 - 8.1 مجامع حل اختلاف
 - 8.2 سازمان ملل
 - 8.3 مرجع ملی عملیات مین گذاری
 - 8.4 سازمانهای خنثی سازی
 - 8.5 مجموعه نظارتی
 - 8.6 نهاد بازرسی
- پیوست الف: اسناد و مدارک رسمی
ثبت اصلاحیه

پیشگفتار

استاندارد های بین المللی پاکسازی بشر دوستانه ابتدا در ژوئیه سال 1996 میلادی توسط گروههای کاری در یک کنفرانس بین المللی در دانمارک پیشنهاد گردید. در این راستا معیارهایی برای تمامی جوانب مین زدایی تعیین ، استاندارد ها مطرح و یک تعریف جهانی از پاکسازی مورد توافق قرار گرفت. در اواخر سال 1996 اصول مطرح شده در دانمارک توسط کادری به سرپرستی سازمان ملل به ثبت رسیدند ، و استاندارد های بین المللی برای عملیات های پاکسازی بشر دوستانه پایه ریزی شد. نسخه اول این استاندارد ها در ماه مارس 1997 توسط دایره عملیات مین سازمان ملل متحد (UNMAS) منتشر گردید.

این استانداردها از آن زمان تاکنون به گونه ای بسط یافته اند که سایر مولفه های عملیات مین، بویژه آموزش خطرات مین و رسیدگی و

کمک رسانی به قربانیان را در برگرفته و تغییراتی که در شیوه های عملیاتی، عملکردها و قواعد کاری—اعمال میگردد را منعکس می نماید. استانداردهای فوق الذکر بازنویسی شده و اکنون استانداردهای بین المللی عملیات مین (IMAS) نامیده میشوند.

سازمان ملل مسولیت کلی ترغیب، تشویق و توانمند سازی مدیریت موثر و کارآمد برنامه های عملیات مین از جمله تدوین و حفظ استانداردها را بر عهده دارد. بنابراین دایره عملیات مین سازمان ملل، بخشی از این سازمان است که مسولیت تدوین و حفظ (IMAS) را بر دوش خود حمل میکند. IMAS با همکاری و مساعدت مرکز بین المللی مین زدایی بشر دوستانه ژنو (GICHD) نوشته می شود.

آماده سازی، بازبینی و بازننگری این قوانین توسط کمیته های فنی و با حمایت سازمان های بین المللی، دولتی و غیر دولتی انجام می گیرد. آخرین نسخه هر استاندارد به همراه اطلاعات عملکرد کمیته های فنی را میتوان با مراجعه به تارنمای اینترنتی ذیل بدست آورد: <http://www.mineactionstandards.org>.

استانداردهای بین المللی عملیات مین (IMAS) حداقل هر سه سال یکبار جهت انعکاس قواعد و عملکردهای—عملیات مین و همچنین اعمال تغییراتی که در مقررات و ملزومات بین المللی ایجاد میگردد، مورد بازننگری قرار می گیرند.

مقدمه

به عنوان یک اصل پذیرفته شده است که علی رغم کنترل کیفیت تولید و تهیه مهمات جنگی، برخی از این مهمات همواره در میدان جنگ به آن صورتی که برنامه ریزی شده است کار نمیکنند. با توجه به تاریخ گذشته، برنامه ریزی در مورد عملیات نظامی امحای مهمات منفجره (OED) مبتنی بر این پیشبینی است که سرعت عمل نکردن مهمات شلیک شده حدود 10 درصد می باشد. با این حال، ارزیابی های اخیر در زمینه مهمات خوشه ای عمل نکرده نشان

می‌دهد که سرعت 30 تا 50 درصدی عمل نکردن مهمات دور از انتظار نیست¹. بنابراین، در شرایطی که نرخ استفاده از مهمات بالا است، مخاطرات ناشی از بقایای مواد منفجره باقیمانده از دوران جنگ (ERW) شامل مهمات فرعی عمل نکرده ممکن است بسیار گسترده بوده و سراسر مناطق جنگی سابق را در بر بگیرد. به علاوه، در بسیاری از محیط‌ها پس از درگیری‌های نظامی، انفجارات ناخواسته‌ای در تاسیسات ذخیره سازی مهمات به دلیل مدیریت ناکارآمد و نامناسب مهمات به وقوع پیوندد. در نتیجه، ERW در یک محدوده وسیعی از مناطق اطراف زاغه‌های مهمات پراکنده می‌شوند.

مخاطرات ناشی از ERW بسته به نوع مهمات و تعداد عوامل متغیر مرتبط با سیستم‌های مسلح کننده، شلیک کننده و رها کننده آنها متغیر است. بنابراین، اگر شرایط برای یک قطعه UXO فراهم نباشد، اصل بر این است که این قطعات به عنوان قطعات خطرناک در نظر گرفته شده و به صورت درجا امحا شوند. میزان دسترسی به اطلاعات فنی می‌تواند به ارزیابی مخاطرات مهمات منفجره و تصمیم‌گیری‌ها در خصوص اینکه آیا یک قطعه برای حرکت دادن امن است یا نه کمک کند.

آموزه‌های بسیاری از عملیات امحا در افغانستان، کوسوو، لائو PDR و لبنان به دست آمده است که دستورالعمل‌هایی را در زمینه ساختار بندی استاندارد های IMAS فراهم می‌کند. اگرچه عقیده عمومی بر این است که نیاز به اقدامات پاکسازی EOD در یک بازه زمانی کوتاه مدت پس از توقف درگیری‌های نظامی به بیشترین میزان خود می‌رسد، اما یک ظرفیت پاسخ گویی و پاکسازی بلند مدت می‌بایست فراهم شده و در طی سالیان متمادی تداوم یابد.

هدف از اقدام انسان دوستانه خنثی سازی مین، شناسایی و امحای کلیه مین‌ها و مخاطرات ERW از یک منطقه مشخص تا یک عمق معین است. این اقدامات تضمین می‌کنند که زمین برای کاربران امن است. در یک جنگ یا درگیری مسلحانه ممکن است بسیاری از مناطق، تحت حمله قرار بگیرند اما مین گذاری نشوند و شامل مخاطرات ERW نیز باشند. ERW ممکن است منجر به یک مخاطره انسانی شود و توسعه و تکامل زمین را محدود کند. پاکسازی مناطق جنگی اولیه با پاکسازی مین متفاوت است اما می‌بایست به صورت کاملاً برنامه ریزی شده و هدفمند انجام شود تا کاربری و دسترسی ایمن به زمین را تضمین کند.

پاکسازی میدان جنگ (BAC) به پاکسازی کنترل شده و هدفمند مناطق خطرناکی گفته می‌شود که مین جزء مخاطرات آن نیست.

با توجه به کلیه عملیات پاکسازی، افراد و سازمان‌های ذی نفع از زمین آزاد سازی شده از طریق BAC می‌بایست مطمئن باشند که زمین پاکسازی شده برای کاربری آنها امن است. این امر نیازمند سیستم‌های مدیریتی و روش‌های پاکسازی مناسب، کارآمد، موثر و امن است. برنامه ریزی برای BAC می‌بایست اولویت‌های استانی و ملی را در نظر بگیرد. علاوه بر این، جامعه ملی باید نکات توجیهی و توضیحات منظمی را در طی فرآیند پاکسازی به عنوان یک اقدام اعتماد ساز بسیار موثر دریافت کند. نقش تیم رابط نیز می‌بایست یک اقدام متعارف و همگام با عملیات پاکسازی باشد.

¹براساس گزارشات NMAA، سرعت عمل نکردن مهماتی که در لائوس به کار گرفته شده‌اند تا مرز 30 درصد و این مقدار در درگیری‌های سال 2006 لبنان بنا به گزارش MACCSL از مرتبه 50 درصد و بالاتر بوده‌اند.

این استاندارد مبتنی بر یک رویکرد دو مرحله‌ای است و در دستورالعمل IMAS 09.10 پوشش داده شده است. مرحله اول، تضمین کیفیت (QA) است که شامل صدور مجوز و پایش مستمر سازمان خنثی سازی قبل و در حین فرآیند پاکسازی است. مرحله دوم، کنترل کیفیت (QC) است که به بازرسی از زمین پاکسازی شده قبل از تحویل رسمی به افراد یا سازمان‌های ذی نفع مربوط می‌شود. به کار بردن ترکیبی از فرآیندهای تضمین کیفیت (قبل و در حین فرآیند پاکسازی) و کنترل کیفیت (پس از فرآیند پاکسازی)، به دستیابی به سطح قابل قبولی از تضمین این موضوع که زمین برای کاربردهای مورد نظر ایمن است کمک می‌کند. کیفیت پاکسازی می‌بایست هم برای مرجع ملی عملیات مین-گذاری (NMAA) و هم کاربران آینده زمین قابل قبول باشد.

پاکسازی منطقه نبرد

1. محدوده الزامات

این استاندارد دستورالعملی برای سیستم کیفی (یعنی سازمان، روش‌ها و مسئولیت‌ها) مورد نیاز برای تعیین این موضوع که مناطق جنگی سابق براساس استانداردهای پذیرفته شده پاکسازی شده‌اند یا نه ارائه می‌دهد. برای پاکسازی مناطق اطراف یک انبار مهمات پس از انفجار ناخواسته به دستورالعمل IATG 11.30 ASA Explosions – EOD Clearance مراجعه کنید.

2. اسناد و مدارک

فهرستی از اسناد و مدارک رسمی و غیر رسمی در پیوست الف آورده شده است. اسناد رسمی، اسناد مهمی هستند که در این استاندارد به آن‌ها ارجاع داده شده و بخشی از شروط آن را تشکیل می‌دهند.

3. اصطلاحات، تعاریف و کلمات اختصار

واژه نامه کاملی از کلیه اصطلاحات، تعاریف و کلمات اختصاری که در سری IMAS از این استاندارد مورد استفاده قرار می‌گیرد در IMAS 04.10 آورده شده است.

در سری IMAS از این استاندارد، واژه‌های "shall"، "should" و "may" برای نشان دادن میزان لزوم اجرای دستورالعمل‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند. به کار بردن این اصطلاحات مطابق ادبیات به کار رفته در استانداردها و دستورالعمل‌های ISO است:

(الف) "shall" برای نشان دادن الزامات، روش‌ها و پیش‌نیازهای اجباری به کار می‌رود که می‌بایست به منظور انطباق با این استاندارد به کار گرفته شود.

(ب) "should" برای نشان دادن الزامات، روش‌ها و مشخصات ترجیحی به کار می‌رود؛ و

(ج) "may" برای نشان دادن یک روش یا اقدام ممکن مورد استفاده قرار می‌گیرد.

اصطلاح "مرجع ملی عملیات مین‌گذاری" (NMAA) به مجموعه دولتی و اغلب وزارتخانه‌ای گفته می‌شود که در کشورهای متاثر از مین‌گذاری، مسئولیت نظارت، کنترل، مدیریت و هماهنگی اقدامات خنثی‌سازی را برعهده دارند.

توجه: در صورت نبود یک مرجع ملی NMAA ممکن است لازم باشد که سازمان ملل (UN) و یا برخی دیگر از مجموعه‌های دولتی به رسمیت شناخته شده،

کلیه یا بخشی از مسئولیت‌ها را برعهده بگیرند و همه یا برخی از نقش‌های یک تیم MAC یا NMAA را انجام دهند.

اصطلاح « میدان جنگ²» به منطقه‌ای اطلاق می‌شود که در آن، ERW شامل UXO و مهمات ممنوعه (AO) کشف شده‌اند. این منطقه ممکن است شامل مناطق جنگی سابق، موقعیت‌های دفاعی و مکان‌هایی باشد که مهمات توپخانه‌ای یا مهماتی که در هوا مشتعل می‌شوند، در آنها رها شده یا منفجر شده‌اند.

اصطلاح « پاکسازی منطقه جنگی³» (BAC) به پاکسازی کنترل شده و نظام‌مند مناطق خطرناکی که معلوم نیست که مخاطرات موجود در آن شامل مین‌ها باشد. اصطلاح «سازمان نظارتی» به هر سازمانی گفته می‌شود که اقدامات سازمان پاکسازی و واحدهای زیرمجموعه آن را از طرف NMAA یا MAC به صورت مستمر پایش می‌کند.

اصطلاح «مجموعه بازرسی» به هر سازمانی گفته می‌شود که کنترل کیفیت در زمینه الزامات و پیشنیازهای فرآیند پاکسازی را از طرف NMAA یا MAC و با بهره‌گیری از روش‌های نمونه برداری تصادفی و یا سایر روش‌های پایش مناسب و قرارداد شده انجام می‌دهد.

هرگاه سازمان پاکسازی، خروج یا امحای کلیه مخاطرات ERW/EO و یا برخی از موارد خاص آنها را تضمین کند، می‌ادین جنگی سابق می‌بایست به عنوان منطقه پاکسازی شده پذیرفته شود. البته این موضوع به آموزش‌های ماموریتی، از مناطق خاص گرفته تا عمق پاکسازی معین بستگی دارد.

4. کلیات BAC

عملیات BAC شامل موقعیتیابی و امحای کامل ERW (به استثنای مین‌ها و متشکل از UXO و AO) در مناطق مشخص است. این مناطق ممکن است شامل میدان‌های جنگ، موقعیت‌های دفاعی و مکان‌هایی باشد که در آنها مهمات توپخانه‌ای یا مشتعل در هوار از جمله مهمات خوشه‌ای، منفجر شده و یا رها شده‌اند.

بسته به اولویت‌های انسان دوستانه و کاربرد مورد نظر زمین، BAC ممکن است شامل پاکسازی سطحی و زیرسطحی باشد. BAC هم در محیط‌های شهری و هم روستایی، الزامات خاص خود را دارد.

عملیات BAC، امحای کامل مهمات انباشته و ذخیره شده در تأسیسات ملی نگه داری مهمات را پوشش نمی‌دهد.

BAC نباید در مناطقی که در آنها احتمال مخاطرات مین‌های زمینی وجود دارد به کار رود. در مقابل، پاکسازی مین‌های زمینی نمی‌بایست در مواقعی که BAC مناسب‌تر و کارآمدتر است به کار گرفته شود.

توجه: در برخی از شرایط ممکن است استفاده از تکنیک‌های BAC در مناطقی که تنها نوعی خاصی از مین‌های ضد ادوات در آنها وجود داشته و قطعاً هیچ مین ضد نفری نیز یافت نمی‌شود قابل باشد. با این حال، تصمیم نهایی می‌بایست بر اساس ارزیابی میدانی خطر یا آنالیز کامل خطر در یک منطقه خاص اتخاذ شود. برای ارزیابی میدانی خطر به TN 10.20.02 مراجعه کنید.

مهمات منفجره‌ای که در عملیات BAC ممکن است با آنها روبرو شویم شامل موارد زیر می‌شوند:

²Battle field

³Battle area clearance (BAC)

- مهمات در موقعیت‌های نظامی اولیه و مکان‌های موقتی ذخیره مهمات، و یا مهماتی که به آسانی رها شده و برای استفاده آماده هم نشده‌اند.
- مهماتی که چاشنی گذاری و یا مسلح شده‌اند و یا در غیر این صورت، برای استفاده آماده شده‌اند اما شلیک نشده‌اند؛ برای مثال، مهماتی که در لوله تفنگ‌ها و یا در مکان‌های دفاعی سابق که تحت حمله قرار گرفته‌اند باقیمانده‌اند.
- مهماتی که شلیک شده، فرود آمده و یا پرتاب شده‌اند، اما آنگونه که طراحی شده‌اند عمل نکرده‌اند. این مهمات شامل مهمات فرعی عمل نکرده و اجزای خطرناک آن دسته از UXO ها هستند که تنها بخشی از آنها عمل کرده است؛ و
- تله‌های انفجاری و ادوات انفجاری بهسازی شده، رها شده یا عمل نکرده‌ای (IEDs) که پس از توقف درگیری باقی مانده‌اند.⁴

5. الزامات BAC

5-1 مناطقی که باید پاکسازی شوند

محدوده زمینی که باید پاکسازی شود می‌بایست توسط مرجع ذی صلاح و از طریق انجام بررسی‌های فنی و غیر فنی و مبتنی بر منابع اطلاعاتی موثق و شواهد جمع آوری شده در طی این بررسی‌ها و یا عملیات گام به گام پاکسازی تعیین شود. برای بررسی غیر فنی به IMAS 08.10 و برای بررسی فنی به IMAS 08.20 مراجعه کنید.

اولویت‌های پاکسازی BAC در راستای حمایت از پروژه‌های تجاری/توسعه‌ای مانند راه سازی و غیره ممکن است منطقه دقیقی را برای پاکسازی مشخص کند. مقادیر مختلف عمق پاکسازی نیز ممکن است بسته به ارزیابی مخاطرات و کاربرد آتی زمین، برای مناطق مختلف تعیین شود. مناطق خارج از این محدوده‌ها ممکن است هنوز آلوده باشند. با این حال، همواره نمی‌توان محدوده زمینی را که می‌بایست پاکسازی شود از همان ابتدای فرآیند پاکسازی تعیین کرد، ولی می‌توان با پیشرفت پاکسازی، شناسایی نمود. به همین جهت، اولویت‌های پاکسازی می‌بایست با توجه به اثر پاکسازی بر افراد جامعه و نیازهای ویژه آنها تعیین و با اولویت‌های زیرساخت‌های ملی جامعه تعدیل شود.

5-2 کیفیت پاکسازی

الزامات کیفی برای BAC به طبقه بندی BAC انجام شده بستگی دارد. دو نوع دسته بندی برای BAC وجود دارد: پاکسازی سطحی و پاکسازی زیر سطحی. ارزیابی میدانی خطر، ریشه‌یابی نگرانی‌های انسان دوستانه و منابع پاکسازی می‌بایست به منظور تصمیم‌گیری در مورد پاکسازی همزمان و یا گام به گام سطحی و زیر سطحی مواد منفجره انجام شود. برای ارزیابی میدانی خطر به TN 10.02.02 مراجعه کنید.

- پاکسازی سطحی معمولاً بر مبنای کاوش و جستجوی بصری و ظاهری مواد منفجره انجام می‌شود؛ هرچند ممکن است مواردی نیز باشد که در آنها

⁴مسئولیت مقابله با IEDs قاعداً بر عهده مرجع نظامی و انتظامی با تجهیزات ویژه و نیاز به جمع آوری شواهد پزشکی قانونی است. سازمان‌های انسان دوستانه/غیر نظامی پاکسازی می‌بایست مراقب پاکسازی IEDs رها شده یا عمل نکرده به لحاظ ترس از مهم تلقی نکردن آنها در یک درگیری نظامی و نهایتاً تلفات بعدی انسانی باشند.

از آشکارساز برای کمک به بررسی مناطقی با پوشش گیاهی ، تپه ها و سایر مناطقی مشکوک با دسترسی محدود استفاده شده باشد. ثبت کاوش-ها ، انواع مهمات و موقعیت قطعات منفجره یافت شده بسیار حائز اهمیت است و ممکن است به تعیین جزئیات هر کاوش زیرسطحی گام به گام کمک کند.

به جز در مواردی که الزامات خاص مکانی دیکته می‌کند، کلیه ERW ها از جمله مهمات نظامی کوچک (SAA) و قطعات خطرناک می‌بایست از این مناطق خارج شوند. برای پاکسازی ادوات جنگی زرهی به TNMA 09.30.01 ، برای پاکسازی اورانیوم تھی شده به TNMA 09.30.02 و برای پاکسازی مهمات خوشه‌ای به TNMA 09.30.6 2008 مراجعه کنید.

- در پاکسازی زیرسطحی می‌توان از تکنیک‌های مختلف کاوش و شناسایی استفاده کرد. کلیه ERW خاص و اجزای خطرناک مطابق با الزامات مرجع ذی صلاح از منطقه خارج می‌شوند. امحای UXO و AO نیز می‌بایست بر اساس دستورالعمل امحای مهمات منفجره یا IMAS 09.30 انجام شود. برای پاکسازی منطقه اطراف یک زاغه مهمات پس از انفجار ناخواسته به IATG ASA Explosions – EOD Clearance 11.30 مراجعه کنید.

خروج یا امحای کلیه مخاطرات یا مخاطرات خاص ERW و UXO، در یک منطقه خاص و تا یک عمق معین می‌بایست از طریق موارد زیر انجام شود:

- با استفاده از سازمان‌های معتبر پاکسازی BAC که ظرفیت‌ها و توانمندی‌های معتبر و مجاز عملیاتی مانند پاکسازی دستی BAC و نیز پرسنلی با سطوح مناسب شایستگی و مهارت‌های فنی EOD دارند. همچنین با استفاده از اقدامات مناسب مدیریتی و به کار گیری روش‌های موثر و ایمن عملیاتی (برای مطالعه EOD به IMAS 09.30 و برای مطالعه استانداردهای شایستگی EOD به CWA 15464:2005 مراجعه کنید).
- پایش مستمر سازمان خنثی سازی و واحدهای زیرمجموعه آن (IMAS 07.40 را ببینید)؛ و
- انجام فرآیند بازرسی از زمین پاکسازی شده پس از فرآیند پاکسازی (به IMAS 09.20 مراجعه کنید).

دستور ماموریتی BAC می‌بایست منطقه‌ای را که قرار است پاکسازی شود، ابعاد هدف آشکارسازی، عمق پاکسازی و الزامات مورد نظر برای پایش و نظارت را مشخص کند. موارد یاد شده می‌بایست توسط NMAA و یا مراجع وابسته مشخص شوند.

3-5 عمق پاکسازی

اگر میدان جنگ نیازمند پاکسازی زیرسطحی باشد، عمق معین پاکسازی می‌بایست توسط مرجع ذی صلاح و از طریق بررسی‌های فنی و غیر فنی، ارزیابی کاربری مورد نظر زمین پاکسازی شده در آینده و یا سایر اطلاعات موثق که عمق مخاطرات ERW مورد انتظار در منطقه را تعیین می‌کند، مشخص شود. در صورت نبود اطلاعات موثق در مورد عمق مخاطرات ERW، یک تقریب اولیه برای عمق پاکسازی می‌بایست توسط مرجع ذی صلاح در نظر گرفته شود.

تعیین عمق پاکسازی به کاربری مورد نظر زمین، مخاطرات احتمالی ERW در منطقه پاکسازی شده و سایر عوامل زیست محیطی بستگی دارد. برای مثال:

- ERW ممکن است در سطح زمین قرار داشته باشد. در این صورت، پیش-نیازهای مورد نظر ممکن است فقط به دنبال حذف یا امحای مخاطرات سطحی ERW باشد.
 - پاکسازی در منطق شهری نیازمند حذف و خارج کردن صدها متر ساختمان به عنوان بخشی از فرآیند پاکسازی باشد.
 - در شرایطی که از بمبها یا موشکهای بزرگ و گلوله‌های کالیبر سنگین استفاده شده باشد، عمق پاکسازی ممکن است چندین متر باشد؛ و
 - جابجا شدن ماسه‌ها و شن‌ها در مناطق بیابانی و ساحلی نیازمند پاکسازی تا عمق چندین متر است تا بدین وسیله بتوان ERW که در ابتدا بر روی سطح زمین یا نزدیک به آن بودند به طور کامل موقعیت یابی و امحاء شوند.
- عمق مورد نیاز پاکسازی می‌تواند با پیشرفت فرآیند پاکسازی تعدیل شود. هر گونه تغییری در این مورد می‌بایست بین مرجع ملی عملیات مین‌گذاری و سازمان پاکسازی توافق شده و به طور رسمی ثبت گردد.
- در صورتی که کاربری بعدی زمین تغییر یابد و نیاز به عمق بالاتر پاکسازی احساس شود، فرآیند پاکسازی می‌بایست تکرار شود. لازم به ذکر است که ثبت مشروح این پاکسازی‌ها و مکانیزم‌های پایش مستمر تغییرات احتمالی می‌بایست طراحی و توسعه یابند.
- توجه:** ممکن است شرایطی پیش آید که در آن، یک سازمان خنثی‌سازی برای انجام عملیات در یک منطقه، تامین مالی شده باشد و اختیار قانونی آن، شناسایی اقدامات مورد نیاز پاکسازی بر اساس اولویت‌های عمومی تعیین شده از طرف حامی مالی و نهاد NMAA باشد. در چنین شرایطی، سازمان خنثی‌سازی می‌بایست با پیشرفت فرآیند پاکسازی، از دستورالعمل‌های ارائه شده در IMAS 07.11 Land Release استفاده کند و برنامه‌ای را برای پاکسازی طراحی و اجرا کند که در آن، منطقه پاکسازی شده و عمق مورد نظر پاکسازی نشان داده شود.
- توجه:** تعیین فصلی از سال که جنگ در آن به وقوع پیوسته است می‌تواند در طی یک بررسی بسیار حائز اهمیت باشد و عمق نفوذ آلودگی مهمات را تحت تاثیر قرار دهد. برای مثال، فصل مرطوب با خاک نرم، فصل زمستان با خاک یخ زده و بسته به منطقه جغرافیایی و آب و هوایی، تابستان با خاک سخت و به هم چسبیده.

4-5 تجهیزات کشف و شناسایی

- برای پاکسازی زیرسطحی، روش‌های مختلف آشکارسازی ممکن است مناسب باشد. ابزارهای مناسب آشکارسازی عبارتند از:
- آشکارسازهای فلزی با عمق کم کاوش- مشابه همان آشکارسازهایی هستند که در پاکسازی زمین استفاده می‌شوند، اگرچه این آشکارسازها ممکن است برای انجام کارآمد یک ماموریت BAC بسیار حساس نیز باشند.
 - آشکارسازهای فلزی با عمق کم کاوش که به جای کوچکترین مین‌های فلزی برای یک هدف خاص ERW طراحی و کالیبره شده‌اند.
 - آشکارسازهای حلقه‌ای بزرگ و پهن
 - آشکارسازهایی با عمق کاوش بالا

- مگنتومترها
- آرایه‌هایی از آشکارسازها که به صورت دستی مورد استفاده قرار می‌گیرند و یا بر روی ادوات و اتاقک‌های چرخ دار سوار می‌شوند؛ و یا
- سگهای شناساگز مین (MDD)

توجه: استفاده از سگهای شناساگر مین کاملاً به پیامدهای فوری عملیات تهاجمی مهمات خوشه‌ای محدود می‌شود و دلیل آن، آلودگی‌های موجود در زمین در اثر انفجار مواد منفجره است. برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد عوامل موثر بر عملیات MDD به IMAS 09.41 مراجعه کنید.

همچنین برای کسب اطلاعات در مورد جزئیات فناوری آشکارسازی و شناسایی به هندبوک آشکارسازهای فلزی با رویکرد خنثی سازی انسان دوستانه مواد منفجره (که در سال 2003 توسط کمیسیون اروپایی منتشر شده است) و راهنمای فناوری‌های آشکارسازی و سیستم‌های خنثی سازی انسان دوستانه مواد منفجره (که در مارس سال 2006 توسط GICHD به چاپ رسیده است) مراجعه کنید.

6- ایمنی

کمترین فاصله ایمنی برای عملیات BAC به مخاطرات مورد انتظار و نوع عملیات به کار رفته بستگی دارد.

(الف) برای بررسی فرآیند پاکسازی سطحی UXO، در مواردی که خطر متحرک بودن یا اختلال در قطعات UXO وجود دارد، یک فاصله معین ایمنی می‌بایست مد نظر قرار گیرد و اصل کمترین سکنه در یک منطقه خاص خطرناک رعایت شود.

(ب) در خصوص پاکسازی زیرسطحی که شامل حفاری و کاوش هستند، یک فاصله ایمنی مناسب مربوط به مهمات منفجره احتمالی می‌بایست ارزیابی قرار گرفته و به کار گرفته شود. برای نمونه، فاصله ایمنی اولیه بر اساس پیش‌بینی‌های موثر بسیاری از مهمات متعارف، ارزیابی خطر انفجار و احتمال وقوع آن، در افغانستان برابر 50 متر و در لائوس برابر 10 متر است. دستورالعمل‌هایی در زمینه ارزیابی میدانی خطر و فاصله ایمنی در استاندارد IMAS 10.20 آورده شده است. همچنین، برای ارزیابی میدانی خطر به TNMA 10.20-02/2009 مراجعه کنید.

توجه: آماده سازی محیط کار قبل از پاکسازی سطحی ممکن است نیازمند خاک برداری دقیق پوشش گیاهی، حذف و یا حرکت دادن آنها در یک بازه مکانی مشخص باشد. لذا پاکسازی سطحی، شرایط را برای علامتگذاری و آماده سازی مسیرها و مناطق پاکسازی برای پاکسازی زیر سطحی بعدی فراهم می‌کند.

توجه: الگوهای کاوش BAC می‌بایست به دقت طراحی و هماهنگ شود تا پوشش کامل یک منطقه تضمین شود. علامتگذاری «مسیر» مشابه با عملیات پاکسازی مین ممکن است مورد استفاده قرار گیرد، اما سرعت BAC اغلب بسیار بیشتر از پاکسازی مین است؛ زیرا در پاکسازی مین، نیاز به علامتگذاری می‌بایست با بهره وری فرآیند تعدیل شده و به تعادل برسد. برخی از برنامه‌ها برای پاکسازی زیرسطحی، یک منطقه را به بخش‌هایی (برای مثال، 25 در 25 متر مربع یا 50 در 50 متر مربع) تقسیم‌بندی می‌کنند و برای هر بخش، یک تکنسین پاکسازی، خنثی ساز بمب و یا یک گروه حلقه‌ای بزرگ اختصاص می‌دهند. مرزهای خارجی هر بخش ممکن است با میخ‌های چوبی یا نوار علامتگذاری

شوند و سپس مسیرهای داخلی آنها علامتگذاری شده و سریعاً با استفاده از نخ‌های محکم بسته شود. هدف از این کار، تحت کنترل نگه داشتن فرآیند پاکسازی، اطمینان از پوشش کامل منطقه و به حداقل رساندن زمان سپری شده برای علامتگذاری است. علامتگذاری BAC می‌بایست مطابق با استاندارد IMAS 08.40 (علامتگذاری مخاطرات) انجام شود.

7- گزارش دادن و ثبت کردن

هم کنوانسیون سلاح‌های متعارف (CCW) - پروتکل V در حوزه بقایای مواد منفجره باقیمانده از جنگ و هم کنوانسیون مهمات خوشه‌ای (CCM) بر مقررات خاص در زمینه ثبت، نگه داری و انتشار اطلاعات UXO، AO و مهمات فرعی تاکید دارند. مطابق با اهداف این کنوانسیون‌ها، ثبت رسمی موارد مربوط به عملیات BAC مانند اینکه چه کسی، کدام منطقه و تا چه عمقی را خنثی سازی کرده است می‌تواند به برنامه ریزی بلند مدت و کوتاه مدت کمک کند.

در بسیاری از کشورها، عملیات سطحی سریع BAC، مخاطرات جامعه را کاهش می‌دهد و دسترسی به کل منطقه را امکان پذیر می‌سازد. در یک دوره بلند مدت، پاکسازی زیرسطحی اضافی ممکن است ضروری باشد. از فواید و مزایای ثبت جزئیات پاکسازی این است که نشان می‌دهد چه نوع مهماتی در مناطق مختلف یافت شده است. برای مثال، پاکسازی سطح از مهمات خوشه‌ای ممکن است بسیاری از مخاطرات را امحا کند، اما در عوض، آثار باقیمانده از مهمات یا مناطق آلودگی را نیز از بین می‌برد. بنابراین، ثبت انواع مهمات و موقعیت‌های مکانی آنها به حفظ و نگه داری اطلاعات مناطق جنگی برای کاوش‌های زیرسطحی بعدی کمک می‌کند. هر عملیاتی بدون توجه به سطحی یا زیرسطحی بودن آن می‌بایست به دقت مستندسازی شده و توسط NMAA ثبت شود.

همچنین، ثبت انواع مهمات به اطلاع از سرعت امحای مهمات کمک می‌کند. سرعت امحا ممکن است بعدها به پیش‌بینی‌های مورد نیاز برای برنامه نویسی در زمینه انواع و مقادیر UXO و AO در دیگر میدان‌های جنگ کمک کند.

میزان آمادگی ابزارهای نقشه برداری و گزارش دهی مدرن (GIS, IMSMA) شرایط را برای مدیریت اطلاعات صحیح که به برنامه ریزی الزانات و پیش-نیازهای فوری و بلند مدت EOD کمک می‌کند فراهم می‌سازد. با توجه به اینکه در برخی از کشورها، نیاز به پاکسازی ERW و EO برای دهه‌های متوالی وجود دارد، بهتر است یک سیستم جامع و قدرتمند از همان ابتدا راه اندازی کرده و با هوشمندی تمام پیش برد.

NMAA می‌بایست الزامات مورد نظر برای گزارش دادن و ثبت اطلاعات را مشخص کند.

8- مسئولیتها و تعهدات

8-1 مجامع حل اختلاف

مطابق با اصول مندرج در منشور سازمان ملل، پروتکل V سلاح‌های متعارف (CCW) و مقررات قانون بین‌المللی درگیری‌های مسلحانه، مجمع حل اختلافات مسلحانه، مسئولیت دارد از این موضوع اطمینان یابد که افراد غیر نظامی از خطرات ERW در امان هستند.

در مواردی که مهمات منفجره و آن هم به صورت ERW مورد استفاده قرار گرفته باشد، مجموعه‌هایی که از این سلاح‌ها استفاده کرده‌اند می‌بایست پس از توقف درگیری‌های موجود، کمک‌های انسان دوستانه، مالی، فنی و مادی را به منظور تسهیل در فرآیند علامت‌گذاری، پاکسازی و امحای کامل ERW فراهم کنند.

مجمع حل اختلاف مسئولیت دارد که:

- مخاطرات حاصل از ERW را بررسی و ارزیابی کند.
- نیازهای مختلف و میزان عملی بودن اقدامات را از نقطه نظر علامت‌گذاری مناطق جنگی، پاکسازی و امحای مهمات، ارزیابی و اولویت بندی کند.

- مخاطرات ERW را علامت‌گذاری، پاکسازی و امحای کند.
- اقداماتی را به منظور بسیج منابع برای انجام فعالیت‌های یاد شده انجام دهد.

- در مناطق جغرافیایی که هم اکنون خارج از کنترل یک یا چند مجمع حل اختلاف هستند، این مجامع می‌بایست استفاده از مهمات در این مناطق جنگی را به همراه ثبت انواع، موقعیت‌های مکانی و سایر اطلاعاتی که از ERW در دسترس است ثبت کنند.

[سند: کنوانسیون منع و محدودیت استفاده از سلاح‌های متعارف (CCW) که ممکن است شدیداً مضر و زیانبخش به نظر برسد و یا اثرات نامشخصی داشته باشد]

8-2 سازمان ملل

سازمان ملل می‌بایست از طرف جوامع و دولت‌های متاثر از مهمات منفجره باقیمانده از دوران جنگ راه اندازی شود تا موقعیت‌های موجود را ارزیابی کرده و به جمع آوری اطلاعات از مجامع حل اختلاف کمک کند.

سازمان ملل می‌بایست اطلاعاتی را در مورد موارد زیر به دست آورد:

- ابزارهای پاکسازی و فناوری‌های مورد نیاز برای مقابله با ERW
- فهرستی از افراد و سازمان‌های متخصص و یا مجموعه‌های مرتبط ملی در زمینه پاکسازی ERW
- اطلاعات فنی و انواع مهمات انفجاری مربوط

8-3 مرجع ملی عملیات مین گذاری

NMAA می‌بایست:

- در صورت امکان، منطقه‌ای را که می‌بایست پاکسازی شود و عمق پاکسازی را در قراردادها و تفاهم‌نامه‌ها مشخص کند.
- ملاک‌هایی را برای پاکسازی تعیین کند تا سازمان‌های پاکسازی، انعطاف پذیری لازم را در پاکسازی محدوده‌های یک زمین مشکوک به به مواد منفجره داشته باشد.
- استانداردها و دستورالعمل‌هایی را برای کنترل کیفیت (QC) و تضمین کیفیت (QA) مشخص کند تا در قراردادها و تفاهم نامه‌های مربوط به پاکسازی مورد استفاده قرار گیرد.
- مجوز رسمی برای سازمان‌ها را به منظور برعهده گرفتن فرآیند پاکسازی صادر کند.

- یادداشتی از زمین‌های پاکسازی شده و پاکسازی نشده تهیه کنند که وضعیت پاکسازی برای هر منطقه مشکوک به مواد منفجره را نشان دهد.
- اطلاعات فنی در دسترس و اطلاعات رخدادهای جمع آوری و تحلیل کند تا به موقعیتیابی و امحای ایمن مهمات منفجره در میدان‌های جنگی سابق کمک کند؛ و
- صلاحیت‌ها و شایستگی‌های اصلی EOD را مشخص کند تا در سازمان‌های پاکسازی مورد استفاده قرار گیرد.

4-8 سازمان‌های خنثی‌سازی

سازمان‌های خنثی‌سازی مین می‌بایست:

- از طرف NMAA حمایت مالی شده و مجوز دریافت کند تا بتواند به عنوان یک سازمان پاکسازی BAC عمل کند.
- استاندارد پاکسازی NMAA را به کار گیرد. در صورت نبود استانداردهای ملی، سازمان خنثی‌سازی می‌بایست استانداردهای IMAS یا استانداردهای مشابه که در قرارداد مشخص شده‌اند را به کار گیرد.
- فرآیند پاکسازی را مطابق با آنچه NMAA تعیین کرده است مستندسازی کند.
- اقدامات مدیریتی یا روش‌های عملیاتی را به کار گیرد که هدف از آنها، پاکسازی زمین مطابق با الزامات مشخص شده در قرارداد یا تفاهم نامه‌های ماموریتی است.
- اطمینان یابد که جوامع متاثر از مواد منفجره، کلیه فعالیت‌های پاکسازی در منطقه (به ویژه، اقدامات مرتبط با عمق پاکسازی) را به خوبی درک کرده‌اند.
- اطمینان یابد که افراد به کار گرفته شده در عملیات BAC کارآمد و کاملاً آموزش دیده هستند.
- در صورت نبود سازمان NMAA، سازمان خنثی‌سازی می‌بایست مسئولیت‌های اضافی را بر عهده بگیرد. این مسئولیت‌ها که به موارد زیر محدود نمی‌شوند عبارتند از:
 - برای هر منطقه جنگی، بر سر الزامات مورد نظر به توافق برسد و آنها را بر اساس دستورالعمل آزاد سازی زمین، IMAS 07.11 به صورت رسمی مستندسازی کند:
 - (الف) منطقه پاکسازی؛ و
 - (ب) عمق پاکسازی
 - سیستمی را برای پایش مستمر اقدامات پاکسازی، گزارش مشروح UXO و بازرسی از زمین‌های پاکسازی شده پس از مرحله پاکسازی، راه اندازی و به کار بگیرد؛ و
 - به جامعه میزبان در طول تأسیس مرجع ملی عملیات مین‌گذاری و در قالب ساختاربنی استانداردهای ملی در زمینه کیفیت پاکسازی کمک کند.
 - به جامعه میزبان در طول تأسیس مرجع ملی عملیات مین‌گذاری و در قالب ساختاربنی استانداردهای ملی در زمینه کیفیت پاکسازی کمک کند.

5-8 مجموعه نظارتی

نهاد نظارتی می‌بایست:

- از طرف NMAA حمایت مالی شده و مجوز دریافت کند تا بتواند به عنوان یک سازمان نظارتی عمل کند.
- سازمان خنثی‌سازی و واحدهای زیرمجموعه آن را بر اساس دستورالعمل IMAS 07.40 و الزامات NMAA تحت پایش مستمر قرار دهد؛ و
- تا جایی که ممکن است پایش مستمر بازرسی‌ها را که توسط NMAA مشخص شده است مستند سازی و پشتیبانی کند.

6-8 نهاد بازرسی

نهاد نظارتی می‌بایست:

- از طرف NMAA حمایت مالی شده و مجوز دریافت کند تا بتواند به عنوان یک مجموعه نظارتی عمل کند.
- روش‌های نمونه‌برداری را مطابق دستورالعمل IMAS 09.20 و الزامات NMAA به کار گیرد؛ و
- تا جایی که ممکن است بازرسی‌هایی را که توسط NMAA مشخص شده است مستند سازی و پشتیبانی کند.

پیوست الف: اسناد و مدارک رسمی

اسناد و مدارک مرسوم که در ادامه به آن‌ها پرداخته خواهد شد شامل شروطی هستند که در این متن به آن‌ها ارجاع داده شد و شروط این بخش از استاندارد را تشکیل می‌دهند. همچنین، برای اسنادی که منسوخ شده‌اند، اصلاحیه‌ها و ویرایش‌های بعدی آن‌ها مورد استفاده قرار نمی‌گیرند (به درد نمی‌خورند). با این حال، تیم‌ها به تفاهم‌هایی که بر مبنای این بخش از استاندارد شکل می‌گیرند تشویق می‌شوند تا امکان بکارگیری آخرین نسخه‌های ویرایش شده اسناد و مدارک مرسوم را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند. برای اسنادی نیز که هنوز منسوخ نشده‌اند، آخرین نسخه آن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. اعضای ISO و IEC، مدارک معتبر و جدید ISO و EN را پشتیبانی می‌کنند. اعضای ISO و IEC، مجوزهای معتبر ISO یا EN را کسب می‌کنند.

• IATG 11.30 ASA: پاکسازی EOD

- IMAS 07.10: دستورالعملی در مورد مدیریت عملیات پاکسازی مین
- IMAS 07.30: صدور مجوز رسمی و معتبر برای عملیات و سازمان‌های خنثی

سازی

- IMAS 07.40: پایش سازمان‌های خنثی سازی
- IMAS 07.11: آزاد سازی زمین
- IMAS 08.10: بررسی غیر فنی
- IMAS 08.20: بررسی فنی
- IMAS 08.40: علامت گذاری مخاطرات
- IMAS 09.10: الزامات پاکسازی
- IMAS 09.20: بازرسی از زمین‌های پاکسازی شده: دستورالعمل‌هایی برای استفاده از روش‌های نمونه‌برداری
- IMAS 09.30: امحای مهمات منفجره

- IMAS 09.41 : مراحل و روش‌های عملیاتی برای سگ‌های شناسایی مین
 - IMAS 10.20 : ایمنی محل کار خنثی سازی S&OH
 - IMAS 10.30 : S&OH PPE
 - CWA 15464 : استانداردهای تایید صلاحیت و شایستگی EOD سال 2005
- دیگر اسناد و مدارک غیر رسمی:
- پروتکل V مربوط به CCW در زمینه مهمات منفجره باقیمانده از دوران جنگ
 - منشور سازمان ملل
 - کنوانسیون مهمات خوشه‌ای
 - 2001 TN 09.30.01 : پاکسازی تجهیزات جنگی زرهی (AFV)
 - 2001 TN 09.30.02 : پاکسازی مخاطرات اورانیوم تهی شده
 - 2007 TN 09.30.06 : پاکسازی مهمات خوشه‌ای مبتنی بر تجارب جنگ لبنان
 - 2009 TN 10.20-02 : در زمینه ارزیابی میدانی مخاطرات
 - هندبوک آشکارسازهای فلزی با رویکرد خنثی سازی انسان دوستانه مواد منفجره که توسط کمیسیون اورپا در سال 2003 منتشر شده است؛ و
 - کتاب راهنمای فناوری‌های و سیستم‌های آشکارسازی با رویکرد خنثی سازی انسان دوستانه مواد منفجره که توسط GICHD در ماه مارس سال 2006 منتشر شده است.
- آخرین نسخه یا ویرایش این اسناد و مدارک می‌بایست مورد استفاده قرار گیرد. GICHD رونوشت‌هایی از کلیه اسناد و مدارک مورد استفاده در این استاندارد را نگهداری می‌کند. آخرین نسخه یا ویرایش استانداردهای IMASS، دستورالعمل‌ها و اسناد و مدارک توسط GICHD پشتیبانی می‌شوند که می‌توانید در وبگاه IMAS به نشانی <http://www.mineactionstandards.org> مطالعه کنید. NMAA، کارکنان و دیگر مجموعه‌ها و سازمان‌های علاقه‌مند می‌بایست قبل از آغاز برنامه‌های مرتبط با اقدامات پاکسازی مین، رونوشتی از این اسناد و مدارک را به دست آورند.

ثبت اصلاحیه

مدیریت اصلاحیه‌های IMAS

سری IMAS استانداردها هر سه سال یک بار به صورت رسمی مورد بازنگری قرار می‌گیرد. با این حال، این بازنگری مانع از انجام اصلاحات در طول این دوره سه ساله نمی‌شود و دلیل آن، امنیت عملیاتی، بازده و سایر اهداف ویرایشی است.

به محض اینکه استاندارد IMAS اصلاح شود، اصلاحیه‌ها شماره می‌خورند و تاریخ و جزئیات عمومی اصلاحیه مشابه آنچه در جدول زیر نشان داده شده است ثبت می‌شود. همچنین، اصلاحیه بر روی صفحه اول IMAS و با وارد کردن آن در ذیل عنوان تاریخ ویرایش شده عبارت "شماره اصلاحیه مربوطه" نشان داده می‌شود.

پس از اینکه هر کدام از دستورالعمل‌های IMAS به طور رسمی مورد بازنگری قرار گرفتند، نسخه‌های جدید آن‌ها به چاپ می‌رسند. کلیه اصلاحات انجام شده تا تاریخ ویرایش جدید، در نسخه جدید گنجانده شده و اصلاحات در جدول خالی زیر ثبت می‌شوند. ثبت اصلاحیه‌ها تا زمانی که بازنگری بعدی انجام شود، مکرراً آغاز (انجام) می‌شود.

آخرین نسخه اصلاح شده IMAS در وبگاه IMAS به نشانی اینترنتی www.mineactionstandards.org به اشتراک گذاشته شده است.

شماره	تاریخ	جزئیات اصلاحیه
1	1 مارس 2010	<p>1. تغییر دادن تعریف NMAA 2. تغییر سبک نوشتاری UNMAS 3. حذف پیوست ب و اسناد آن از بخش 3 4. یکپارچه سازی و ادغام مفهوم آزادسازی زمین و افزودن اسناد IMAS 08.20, 08.21, 08.22 مربوط به آزادسازی زمین 5. اطمینان حاصل کردن از اضافه شدن مباحث مختصری درباره تنوع و نوع مهمات 6. افزودن یک سند رسمی به UNDP/SEESAC RAMD/S 05.55 7. افزودن یک سند به CWA در مورد استانداردهای تایید صلاحیت و شایستگی EOD 8. تغییرات کوچک در سرتاسر استاندارد با هدف اضافه کردن مباحث مهمات خوشه‌ای به آن و افزودن یک سند به CCM</p>
2	1 آگوست 2012	<p>1. حذف UNDP/SEESAC RMDS/G 05.55 از سراسر سند به عنوان یک سند رسمی 2. افزودن IATG 11.30 ASA Explosions –EOD Clearance به سرتاسر استاندارد به عنوان یک سند رسمی 3. بازنگری اثر توسعه IATG 4. اصلاح جزئی غلط‌های تایپی و نگارشی</p>
3	1 جون 2013	<p>1. بازنگری اثر IMAS جدید آزادسازی زمین 2. اصلاح استاندارد به استثنای عنوان و سرتیترها 3. افزودن اسناد به روز رسانی IMAS، NTS، TS و آزادسازی زمین در بخش‌های 1-5، 3-5، 4-8 و پیوست الف</p>